

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 28.5.2020
COM(2020) 452 final

2018/0197 (COD)

Ändrat förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

Den europeiska ekonomin drabbades av en omfattande och exempellös exogen symmetrisk chock med covid-19-pandemin. Ekonomin krymper och arbetslösheten ökar. Osäkerheten i situationen kan leda till en långsammare återhämtning. De inledande reaktionerna på krisen berodde till stor del på den nationella och regionala kapaciteten, som i stor utsträckning skiljer sig åt mellan medlemsstaterna och regionerna, beroende på de olikartade ekonomiska strukturerna och det finanspolitiska utrymmet. Sådana skillnader kan leda till en asymmetrisk återhämtning och bidra till ökade regionala skillnader, vilket i sin tur kan undergräva den inre marknaden, den finansiella stabiliteten i euroområdet och solidariteten inom unionen.

Spridningen av coronaviruset mellan länderna har föranlett många regeringar att införa åtgärder som saknar motstycke för att begränsa pandemin, t.ex. tillfälliga nedstängningar av affärsverksamheter eller omfattande restriktioner av resor och rörelsefrihet, och ledd till en ökad osäkerhet på finansmarknaderna. Detta kan i sin tur leda till kraftiga minskningar av produktionsnivån i många ekonomier med allvarliga sociala konsekvenser. Det kan innebära stora utmaningar för de offentliga finanserna under de kommande åren, vilket i sin tur kan begränsa de offentliga investeringar som krävs för den ekonomiska återhämtningen.

Kommissionen föreslår att EU-budgetens hela potential tas till vara för att mobilisera investeringar och tidigarelägga ekonomiskt stöd under de första avgörande åren av återhämtningen. Dessa förslag bygger på två pelare. Å ena sidan ett extraordinärt europeiskt återhämtningsinstrument som tillfälligt kommer att stärka EU-budgetens finansiella kapacitet genom att använda marginalen i budgeten för att öka den ytterligare finansieringen på finansmarknaderna. Å andra sidan en förstärkt flerårig budgetram för 2021–2027. Kommissionen föreslår att stärka centrala program med hjälp av det europeiska återhämtningsinstrumentet för att snabbt styra investeringarna dit de behövs bäst, stärka den inre marknaden, utöka samarbetet inom bl.a. hälsa och krishantering samt förse unionen med en skräddarsydd långtidsbudget som driver på den långsiktiga omställningen till ett mer resilient, grönt och digitalt Europa.

Detta förslag ingår i den andra pelaren som nämns ovan. Det är mycket viktigt att säkerställa en snabb återhämtning av EU:s ekonomi efter covid-19-pandemin, samtidigt som man uppfyller fördragets mål om att främja konvergens och minska skillnaderna. Detta kräver skräddarsydda åtgärder i de nationella och regionala ekonomierna. De sammanhållningspolitiska investeringarna måste spela en ledande roll när det gäller att säkerställa en återhämtning för alla som banar väg för långsiktig ekonomisk utveckling. När man tillhandahåller stöd måste särskild tonvikt läggas på de regioner som drabbats hårdast av krisen och som är mindre rustade att återhämta sig.

Det är därför nödvändigt att föreslå ändringar i tillämpningsområdet och de särskilda målen för Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) samt en flexibel mekanism som snabbt kan tillämpas om andra exceptionella omständigheter skulle inträffa och leda till att det uppstår en krissituation i unionen.

Sammanhållningspolitiken möjliggör redan ett brett spektrum av finansieringsmöjligheter, så att den kan anpassas till de olikartade situationerna i medlemsstaterna och regionerna. För att förbättra EU:s allmänna ekonomiska resiliens och återhämtning föreslås det dock att investeringarna inom programmen ska blir mer flexibla för att åtgärda brister i hälso- och sjukvårdssektorn, förbättra beredskapen i samband med oförutsedda nödsituationer, främja

skapandet av arbetstillfällen i små och medelstora och fullt ut utnyttja turism- och kultursektorernas ekonomiska potential.

För att hälso- och sjukvårdssystemens förmåga att förebygga, skydda mot, snabbt reagera på och återhämta sig från hälsokriser föreslås det att investeringar för att förbättra hälso- och sjukvårdssystemens resiliens planeras och genomföras på ett övergripande sätt. Detta kräver att investeringar kan gå längre än att bygga upp infrastruktur och kan omfatta investeringar i utrustning och förnödenheter som är nödvändiga för att säkerställa att hälso- och sjukvårdssystemen är resilienta. För att man effektivt ska kunna hantera kriser som uppstår behövs nödvändiga förnödenheter, och därför bör Eruf också kunna finansiera förnödenheter för att öka katastrofresiliensen, utöver att förbättra hälso- och sjukvårdssystemens resiliens. I sammanhanget är det nödvändigt att medlemsstaterna säkerställer en samordnad strategi och komplementaritet mellan investeringar som finansieras genom [hälsoprogrammet] och Eruf.

Nedstängningen på grund av covid-19-pandemin kommer att få allvarliga konsekvenser för regioner där kultur- och turismsektorerna i hög grad till den regionala ekonomin. Tillgängliga uppgifter tyder på att de ekonomiska och sociala konsekvenserna av de reserestriktioner som införts och av det låga förtroendet hos kunderna troligen kommer att vara störst i territorier som är mer beroende av turism- och hotellbranschen. Det föreslås därför att man, utöver möjligheten att stödja kultur och turism under andra politiska mål, skapar ett separat särskilt mål inom politiskt mål 4 för att göra det möjligt att utnyttja kulturens och turismens potential att främja ekonomisk utveckling, social inkludering och social innovation.

För att främja en sysselsättningsfrämjande tillväxt och konkurrenskraft för små och medelstora företag bör de särskilda målen för Eruf återspegla skapandet av arbetstillfällen i små och medelstora företag. Det föreslås också att Eruf ska kunna stödja företag i svårigheter när tillfälliga statliga stödåtgärder inrättas för att hantera specifika omständigheter. Det överensstämmer med tillvägagångssättet i den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under den pågående covid-19-pandemin och med regler för beviljande av stöd av mindre betydelse.

Slutligen är det nödvändigt att justera indikatorerna för att det ska bli möjligt att använda output- och resultatindikatorer för turism och kultur utanför mål 5, i enlighet med de föreslagna ändringarna av det särskilda målet för kultur och turism.

För att dra lärdom av den nuvarande krisen är det absolut nödvändigt att den rättsliga ramen för sammanhållningspolitiken föreskriver om mekanismer som snabbt kan åberopas om exceptionella omständigheter skulle uppstå under det närmaste decenniet. Därför föreslås tillfälliga åtgärder för användning av Eruf som svar på exceptionella och ovanliga omständigheter, för att säkerställa att det under begränsade och särskilda omständigheter kan göras undantag från vissa regler för att underlätta hanteringen av sådana omständigheter.

Dessa omfattar möjligheten att utvidga tillämpningsområdet för stödet från Eruf, t.ex. stöd till rörelsekapital i små och medelstora i form av bidrag, och möjlighet att mildra kraven på tematisk koncentration när det är nödvändigt, som en tillfällig åtgärd så att man effektivt ska kunna hantera sådana exceptionella och ovanliga omständigheter.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

Förslaget är begränsat till en riktad ändring av förslaget till förordning COM (2018) 372 av den 29 maj 2018 och är förenligt med den allmänna rättsliga ram som fastställts för fonderna,

och särskilt med förslaget till förordning COM(2018) 375 av den 29 maj 2018 och förslaget till ändring av förordningen.

Tillsammans med det ändrade förslaget till förordning COM(2018) 375 av den 29 maj 2018 utgör det ett sätt att stödja den ekonomiska återhämtningen och en krishanteringsmekanism och en krishanteringsmekanism enligt reglerna om delad förvaltning i händelse av exceptionella omständigheter som leder till en krissituation på unionsnivå.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Förslaget är begränsat till riktade ändringar av förordning COM (2018) 372 av den 29 maj 2018 och upprätthåller samstämmighet med unionens politik på andra områden och främjar i synnerhet komplementaritet och synergier med hälsoprogrammet.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

Förslaget bygger på artiklarna 177, 178 och 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Förslaget inför ytterligare flexibilitet för programplaneringen, så att medlemsstaterna kan föreslå åtgärder som på bästa tar itu med de ekonomiska konsekvenserna av den kris av den kris som orsakas av covid-19-pandemin och stödja den ekonomiska återhämtningen i alla regioner. Den inför också en krishanteringsmekanism enligt reglerna om delad förvaltning i form av genomförandebefogenheter för kommissionen att säkerställa att se till att tillfälliga undantag kan beviljas vid exceptionella omständigheter för att hantera sådana händelser.

- **Proportionalitetsprincipen**

Förslaget innebär en begränsad och riktad ändring som inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet att ge extra flexibilitet i Erufs tillämpningsområde och mål, som behövs för att stödja den ekonomiska återhämtningen och förbereda för exceptionella händelser som leder till en krissituation på unionsnivå i framtiden.

- **Val av instrument**

Förslaget ändrar ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Efterhandsutvärderingar/kontroller av ändamålsenligheten med befintlig lagstiftning**

Ej tillämpligt

- **Samråd med berörda parter**

Det har inte skett något samråd med externa berörda parter. Förslaget har dock föregåtts av omfattande samråd med medlemsstaterna och Europaparlamentet under de senaste veckorna angående de ekonomiska konsekvenserna av den kris som orsakats av covid-19-pandemin.

- **Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

Ej tillämpligt

- **Konsekvensbedömning**

En konsekvensbedömning genomfördes i samband med utarbetandet av förslaget till förordning COM(2018) 372 av den 29 maj 2018. Dessa begränsade och riktade ändringar som nu föreslås kräver inte någon separat konsekvensbedömning.

- **Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling**

Ej tillämpligt

- **Grundläggande rättigheter**

Ej tillämpligt

4. **BUDGETKONSEKVENSER**

Den föreslagna ändringen innebär inte några ändringar av förslaget till rådets förordning om den fleråriga budgetramen 2021–2027 av den 2 maj 2018 (COM(2018) 322). Beloppen för Eruf och Sammanhållningsfonden för perioden 2021–2027 förblir oförändrade.

5. **ÖVRIGA INSLAG**

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Genomförandet av åtgärderna kommer att övervakas och rapporteras inom ramen för de rapporteringsmekanismer som fastställs i förslaget till förordning COM (2018) 375 av den 29 maj 2018 och i förslaget till förordning COM(2018) 372 av den 29 maj 2018.

- **Förklarande dokument (för direktiv)**

Ej tillämpligt

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

Det föreslås att förslaget till förordning COM(2018) 372 av den 29 maj 2018 ändras på följande sätt:

1. Artikel 2.1 a iii ändras så att titeln på det särskilda målet omfattar skapandet av arbetstillfällen.
2. Artikel 2.1 d ii ändras för att säkerställa stöd för att främja resiliens inom distansutbildning och nätbaserad utbildning.
3. Artikel 2.1 d iv ändras så att titeln på det särskilda målet omfattar hälso- och sjukvårdssystemens resiliens.
4. Ett nytt särskilt mål som rör kultur och turism läggs till som en nytt led v i artikel 2.1 d.
5. I artikel 4.1 läggs ett nytt stycke till för att säkerställa att viktiga förnödenheter som behövs för att stärka katastrofresiliensen och hälso- och sjukvårdssystemens resiliens är stödberättigande.

6. Artikel 6.1 d ändras så att Eruf kan stödja företag i svårigheter när tillfälliga statliga stödåtgärder inrättas för att hantera specifika omständigheter.
7. En ny artikel 11a läggs till för att möjliggöra tillfälliga åtgärder som möjliggör en riktad utvidgning av tillämpningsområdet för Eruf, t.ex. rörelsekapital i små och medelstora företag i form av bidrag, och undantag från kraven på tematisk koncentration och på minsta anslag till hållbar stadsutveckling vid exceptionella och ovanliga omständigheter inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten.
8. Bilaga I ändras för att möjliggöra användningen av output- och resultatindikatorer för turism och kultur utanför politiskt mål 5.

Ändrat förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING**om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden**

Kommissionens förslag COM(2018) 372 ska ändras på följande sätt:

1. Följande skäl ska införas som skäl 7a:

”(7a) De små och medelstora företagen utgör ryggraden i den europeiska ekonomin och Eruf bör därför fortsätta att stödja deras utveckling genom att förbättra deras tillväxt och konkurrenskraft. Med beaktande av de potentiellt långtgående konsekvenserna av covid-19-pandemin och andra potentiella krissituationer i framtiden som påverkar företagen och sysselsättningen bör Eruf stödja återhämtningen från krisen genom att stödja skapandet av arbetstillfällen i små och medelstora företag.”

2. Följande skäl ska införas som skäl 10a:

”(10a) För att stärka beredskapen för distansutbildning och nätbaserad utbildning på ett socialt inkluderande sätt bör Eruf, i samband med sitt uppdrag att förbättra tillgången till tjänster av god kvalitet för alla inom utbildning och livslångt lärande, särskilt bidra till att främja resiliens för distansstudier och nätbaserat lärande. Arbetet med att säkerställa kontinuitet i utbildningen under covid-19-pandemin har avslöjat stora brister i tillgången till nödvändig IKT-utrustning och konnektivitet för studerande med en missgynnad bakgrund och i avlägsna regioner. I detta sammanhang bör Eruf stödja tillhandahållandet av nödvändig IKT-utrustning och konnektivitet och på så sätt främja resiliens i utbildningssystemen för distansstudier och nätbaserat lärande.”

2. Följande skäl ska införas som skäl 10b:

”(10b) För att stärka de offentliga hälso- och sjukvårdssystemens förmåga att förebygga, snabbt reagera på och återhämta sig från hälsokriser bör Eruf också bidra till hälso- och sjukvårdssystemens resiliens. Covid-19-pandemin är exceptionell och har gjort det tydligt hur viktigt det är med omedelbar tillgång till viktiga förnödenheter för att man effektivt ska kunna hantera en nödsituation, och därför bör också tillämpningsområdet för stödet från Eruf utvidgas för att möjliggöra inköp av förnödenheter som behövs för att stärka katastrofresiliensen och hälso- och sjukvårdssystemens resiliens. Vid inköp av förnödenheter för att stärka hälso- och sjukvårdssystemens resiliens bör dessa vara förenliga med och inte gå utöver den nationella hälso- och sjukvårdsstrategin och säkerställa komplementaritet med [hälsoprogrammet], samt med rescEU-kapacitet inom unionens civilskyddsmekanism.”

3. Följande skäl ska införas som skäl 10c:

”(10) För att det ska vara möjligt att stödja de regionala ekonomier som är starkt beroende av turism- och kultursektorerna bör ett särskilt mål föreskrivas för detta. Det skulle göra det möjligt att utnyttja kulturens och turismens fulla potential för den ekonomiska återhämtningen, för social inkludering och för social innovation, utan att

det påverkar möjligheterna att tillhandahålla stöd från Eruf till dessa sektorer inom andra särskilda mål.”

4. Skäl 21 ska ersättas med följande:

”(21) Samtidigt är det viktigt att förtydliga vilken typ av verksamhet som inte omfattas av tillämpningsområdet för Eruf och Sammanhållningsfonden, t.ex. investeringar för att uppnå en minskning av växthusgasutsläpp från verksamhet som förtecknas i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG(*), i syfte att undvika överlappning med tillgänglig finansiering som redan omfattas av det direktivet. Eruf och Sammanhållningsfonden bör inte heller stödja företag i svårigheter enligt definitionen i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014(**), om det inte tillåts enligt tillfälliga ramar för statligt stöd som inrättats för att hantera exceptionella omständigheter. Dessutom bör det uttryckligen fastställas att de utomeuropeiska länder och territorier som förtecknas i bilaga II till EUF-fördraget inte är berättigade till stöd från Eruf och Sammanhållningsfonden.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (EUT L 275, 25.10.2003, s. 32).

(**) Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1).”

5. Följande skäl ska införas som skäl 27a:

”(27a) För att möjliggöra en snabb reaktion på sådana exceptionella och ovanliga omständigheter enligt stabilitets- och tillväxtpakten som kan uppstå under programperioden bör tillfälliga åtgärder föreskrivas för att underlätta användningen av stöd från Eruf för att hantera sådana omständigheter. Dessutom bör de genomförandebefogenheter som avser de tillfälliga åtgärderna för användning av fonderna för att hantera exceptionella och ovanliga omständigheter antas utan kommittéförfarande, eftersom användningsområdet fastställs av stabilitets- och tillväxtpakten och är begränsat till de åtgärder som anges i denna förordning.”

6. I artikel 2 ska punkt 1 ändras på följande sätt:

a) I led a ska led iii ersättas med följande:

”iii) förbättra de små och medelstora företagens tillväxt och konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i små och medelstora företag,”

b) Led d ska ändras på följande sätt:

i) Led ii ska ersättas med följande:

”ii) förbättra tillgången till tjänster av god kvalitet för alla inom utbildning och livslångt lärande genom att utveckla infrastruktur, även genom att främja resiliens inom distansutbildning och nätbaserad utbildning,”

ii) Led iv ska ersättas med följande:

”iv) säkerställa lika tillgång till hälso- och sjukvård och främja hälso- och sjukvårdssystemens resiliens,”

iii) Följande led ska läggas till som led v:

”v) främja kulturens och turismens roll i ekonomisk utveckling, social inkludering och social innovation.”

7. I artikel 4.1 ska följande stycke läggas till:

”För att bidra till de särskilda mål som sorterar under det politiska målet PO 2 i artikel 2.1 b iv respektive under det politiska målet PO 4 i artikel 2.1 d iv ska Eruf också stödja inköp av förmödenheter som behövs för att stärka hälso- och sjukvårdssystemens resiliens och katastrofresiliensen.”

8. I artikel 6.1 ska led d ersättas med följande:

”d) Företag i svårigheter enligt definitionen i artikel 2.18 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014, om det inte tillåts enligt tillfälliga ramar för statligt stöd som inrättats för att hantera exceptionella omständigheter.”

9. Följande kapitel ska införas som kapitel IIa:

”KAPITEL IIa

Tillfälliga åtgärder för att hantera exceptionella och ovanliga omständigheter

Artikel 11a

Tillfälliga åtgärder för användning av Eruf för att hantera exceptionella och ovanliga omständigheter

Om rådet efter [*den dag då denna förordning träder ikraft*] har erkänt att det har inträffat en ovanlig händelse utanför en eller flera medlemsstaters kontroll som har stor inverkan på den offentliga sektorns finansiella ställning eller en allvarlig konjunkturnedgång inom euroområdet eller EU som helhet enligt vad som avses i artikel 5.1 tionde stycket, artikel 6.3 fjärde stycket, artikel 9.1 tionde stycket och artikel 10.3 fjärde stycket i förordning (EG) nr 1466/97(*) eller att det har inträffat oförutsedda negativa ekonomiska händelser som fått betydande ogynnsamma följder för de offentliga finanserna enligt vad som avses i artiklarna 3.5 och 5.2 i förordning (EG) nr 1467/97(**), får kommissionen genom ett genomförandebeslut och under den period som anges i det beslutet,

- a) utvidga tillämpningsområdet för stödet från Eruf, genom undantag från artikel 4, för att stödja åtgärder som är strikt nödvändiga för att hantera sådana exceptionella eller ovanliga omständigheter, särskilt genom finansiering av rörelsekapital för små och medelstora företag i form av bidrag,
- b) begränsa kraven på tematisk koncentration och kraven på minsta anslag till hållbar stadsutveckling, genom undantag från artiklarna 3 och 9.2.

(*) Rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken (EGT L 209, 2.8.1997, s. 1).

(**) Rådets förordning (EG) nr 1467/97 av den 7 juli 1997 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (EGT L 209, 2.8.1997, s. 6).”

10. Bilaga I ska ändras i enlighet med bilagan till det här förslaget.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande